

Højesterets dom af 24. september 1998 vedrørte en kvinde, der havde myoser og muskellidelser i nakke-skulderregionen. Kvinden havde i mange år arbejdet i en fiskerivirksomhed og havde der været udsat for meget store fysiske belastninger, især ved pakning af filetblokke. Hun havde samtidig været udsat for meget dårlige arbejdsstillinger og i stort omfang for kulde og træk. Allerede som 31-årig måtte kvinden ophøre med at arbejde på grund af lidelserne.

Myoser og muskellidelser i nakke og skulder er en diffus, vanskelig objektiviserbar lidelse, som er hyppigt forekommende i normalbefolkningen, og som ifølge den lægefaglige viden kan have mange årsager.

På nær langvarig udsættelse for industrielt syerskearbejde foreligger der ikke lægevidenskabelig dokumentation for sammenhæng mellem arbejdsmæssige påvirkninger og myoser og muskellidelser i nakke-skulderområdet.

Der foreligger således ikke valide og tilstrækkelige undersøgelser om sammenhængen mellem påvirkninger af den art, som kvinden havde været udsat for, og udviklingen af kroniske muskelsmerter i nakke og skulder.

Østre Landsret fandt ikke i sin dom af 27. september 1994, at det ved den speciallægeerklæring, der forelå i sagen, og Erhvervs sygdomsudvalgets indstilling var godtgjort, at kvindens muskellidelse efter de foreliggende medicinske erfaringer opfyldte kravene til optagelse på fortegnelsen over erhvervs sygdomme. Landsretten var således enig med Arbejdsskadenstyrelsen og Den Sociale Ankestyrelse i, at der ikke foreligger lægevidenskabelig dokumentation for sammenhængen mellem arbejdet som fiskepakkerneske og den pågældende kvindes lidelser.

Det skal her bemærkes, at arbejdsskadelovgivningens bygger på en forudsætning om, at der skal være en dokumenteret sammenhæng mellem en sygdom og en påvirkning på arbejdet, for at sygdommen kan anerkendes som en erhvervs sygdom. Det er således afgørende, at der kan påvises en årsagssammenhæng.

Landsretten fandt derimod efter en helt konkret vurdering af det arbejde, som kvinden havde udført, i kombination med de forhold hvorunder arbejdet blev udført, at »det efter bevisførelsen var ubetænkeligt at lægge til grund, at kvindens muskellidelse var forårsaget af arbejdets særlige art.«.

Landsretten lagde i præmisserne for sin afgørelse afgørende vægt på arbejdets særlige art.

Landsretten lagde således til grund, »at det arbejde, som kvinden i 14 år havde været beskæftiget med, blev udført under særdeles uhensigtsmæssige og ensidigt belastende arbejdsstillinger, og at der var tale om overordentligt fysisk belastende arbejde, hvor hun var udsat for kulde og træk i betydeligt omfang.«

Højesteret tiltrådte i sin dom ensstemmigt, »at det efter bevisførelsen for landsretten var ubetænkeligt at lægge til grund, at de ved Ove Gaardboes speciallægeerklæring påviste muskellidelser er forårsaget af arbejdets særlige art.«

Højesteret har ikke i sin dom nærmere angivet præmisserne for sin afgørelse, og det må derfor lægges til grund, at Højesteret har tiltrådt Landsrettens præmisser.

Højesteretsdommen fastslår efter Arbejdsskadestyrelsen og Den Sociale Ankestyrelses vurdering, at myoser og muskellidelser i nakke-skulderområdet efter en konkret vurdering af arbejdets karakter kan anerkendes som en erhvervs sygdom.

Højesteretsdommen er endvidere efter Arbejdsskadestyrelsen og Den Sociale Ankestyrelses opfattelse meget illustrativ for så vidt angår den generelle regelanvendelse. Den viser, at enhver sygdom i princippet kan anerkendes som en følge af arbejdets særlige art, selvom der ikke ved undersøgelser, herunder epidemiologiske (udbredelse i befolkningen) undersøgelser, er påvist en årsagsmulighed eller -sammenhæng, og selvom der er tale om en diffus og hyppigt forekommende lidelse i normalbefolkningen, som kan have mange årsager.

Efter styrelsernes opfattelse illustrer dommen endvidere generelt, at en anerkendelse forudsætter dels, at den pågældende har været udsat for særligt belastende og ekstraordinære eller atypiske arbejdsforhold, som i det konkret tilfælde vurderes at indebære en særlig risiko i pågældendes arbejde, dels at det i det konkrete tilfælde vurderes, at sygdommen med stor grad af sandsynlighed er forårsaget af dette arbejde.

På baggrund af Højesteretsdommen kan man efter styrelsernes opfattelse ikke opstille faste retningslinjer for, hvornår myoser og muskellidelser i nakke-skulderområdet mere generelt vil kunne anerkendes som en følge af arbejdets særlige art efter lovens § 10, stk. 1, nr. 2, 2. led. Dertil er den nuværende lægefaglige viden i form af undersøgelser om mulige sammenhænge alt for spinkel. Arbejdsskadestyrelsen og Den Sociale Ankestyrelse følger nøje den løbende lægefaglige udvikling, herunder udviklingen på området for nakke-skuldersmerter.